

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, v mene ktorej vykonáva advokáciu ako konateľ advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., proti žalovanej **Slovenskej republike** – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, **o náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 14 C 124/2010, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2013 sp.zn. 3 Co 65/2013 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2013 sp.zn. 3 Co 65/2013 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I ako súd prvého stupňa uznesením z 3. decembra 2012 č.k. 14 C 124/2010-165 uložil žalobkyňi povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v sume 682 970 Eur na účet súdu do 60 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Takto rozhodol konštatujúc splnenie podmienok na uloženie takejto povinnosti v zmysle § 141a O.s.p.

Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd uznesením z 31. januára 2013 sp.zn. 3 Co 65/2013 uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení uznesenia uviedol, že súd prvého stupňa neskúmal vec z hľadísk rovnováhy medzi poskytnutím materiálnej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania a ochranou plynulého a riadneho výkonu spravodlivosti pred neuváženým, prípadne šikanujúcim výkonom práva podať návrh na začatie konania a jeho dostatočným splatnením určeným preddavkom v rozumnej výške.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala dovolanie žalovaná. Navrhla, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila odňatím možnosti konať pred súdom, ku ktorému malo dôjsť tým, že jej pred rozhodnutím odvolacieho súdu nebolo doručené na vyjadrenie odvolanie podané žalobkyňou a že odvolací súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil. Namietala aj „prekvapivosť“ rozhodnutia odvolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníčkou konania, preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu prechádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 239.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd - ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom - z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.). Existenciu väd konania uvedených v § 237 O.s.p. žalovaná tvrdila, a to konkrétne vadu uvedenú pod písm. f/.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo na doplnenie alebo opravu nesprávneho, neúplného alebo nezrozumiteľného podania, právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na rešpektovanie účinkov právoplatnosti rozhodnutia a pod.).

Vada konania vymedzená v citovanom ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.).

Podľa názoru dovolacieho súdu bolo takouto vadou postihnuté i konanie pred odvolacím súdom v prejednávanej veci.

Novelou Občianskeho súdneho poriadku vykonanou zákonom č. 388/2011 Z.z. bol do tohto kódexu vložený § 141a upravujúci podmienky, za ktorých súd na návrh odporcu uloží navrhovateľovi povinnosť zložiť preddavok na trovy konania. Zároveň bolo do § 202 ods. 3 vložené nové písmeno q/, podľa ktorého odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu, ktorým sa rozhodlo o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania podľa § 141a.

Vzhľadom na jednoznačné znenie ustanovenia § 202 ods. 3 písm. q/ O.s.p. odvolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa o uložení povinnosti žalobkyni zložiť preddavok na trovy konania nebolo prípustné. Odvolací súd ho mal preto podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietnuť ako neprípustné. Pokiaľ napriek neprípustnosti odvolania uznesenie súdu prvého stupňa preskúmal a zrušil ho, porušil týmto postupom právo žalovanej na spravodlivé súdne konanie.

Obsahom tohto práva je totiž aj rešpektovanie účinkov materiálnej právoplatnosti rozhodnutia, t.j. jeho nezmeniteľnosti a záväznosti pre všetky orgány, teda i pre súd, a to so zreteľom na skutočnosť, že podaním odvolania proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, nenastáva suspenzívny účinok podaného odvolania (odklad právoplatnosti rozhodnutia). Nerešpektovanie týchto účinkov zároveň zakladá vadu konania vyplývajúcu z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., pretože sa tým účastníkovi konania, ktorý odvolanie nepodal, odníma jeho procesné právo na rozhodnutie o odvolaní zákonom predpokladaným spôsobom. Za odňatie možnosti účastníkovi konania konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. treba preto považovať i taký postup odvolacieho súdu, ktorým meritórne vybavil neprípustné odvolanie.

Meritórne vybavenie neprípustného odvolania v preskúmavanej veci zaťažilo konanie pred odvolacím súdom vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., zakladajúcou nielen prípustnosť, ale aj dôvodnosť podaného dovolania.

K odňatiu možnosti žalovanej riadne konať pred súdom došlo aj nedostatočným odôvodnením uznesenia odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa prípustnosti odvolania, keďže odvolací súd k tejto otázke žiadne stanovisko nezaujal, hoci vzhľadom na ustanovenie § 202 ods. 3 písm. q/ O.s.p. to bolo potrebné, ale odvolanie považoval bez ďalšieho za prípustné.

Napokon k odňatiu možnosti žalovanej riadne konať pred súdom došlo aj tým, že jej nebolo doručené odvolanie žalobkyne. V dôsledku toho žalovaná do rozhodnutia odvolacieho súdu nemala možnosť vyjadriť sa k odvolaniu a namietat' jeho neprípustnosť.

So zreteľom na uvedené dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Toto uznesenie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. septembra 2013

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová